

چکیده‌های پنهان از تاریخ ایران (جدیم)

مؤلف: عبدالعلی پارسازاده

عنوان و نام پدیدآور	پارسازاده، عبدالعلی، ۱۳۲۸	سرشناسه
مشخصات نشر	چکیده‌های پنهان از تاریخ ایران (جلد یکم) / عبدالعلی پارسازاده	تهران، آرون، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	۳ جلد مصور	
شابک	دوره ۶ - ۱۱۵ - ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۳۱ - ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۳۱ - ۰۷۶ - ۰	
وضعیت فوستنیویسی	ج اول	۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۳۱ - ۱۱۲ - ۵
موضوع	ج دوم	۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۳۱ - ۱۰۸ - ۸
ردبندی کنگره	Iran - History	۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۳۱ - ۱۱۲ - ۵
ردبندی دیوبی		DSR ۱۰۹
شماره کتابخانه ملی		۹۵۷
		۶۱۹۴۷

چکیده‌های پنهان از تاریخ ایران (جلد یکم)

مؤلف: عبدالعلی پارسازاده

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۳۹۹

چاپ ناژو: ۵۰۰ نسخه

۱۲۵,۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵، واحد ۳ تلفن: ۰۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arvannashr.ir

به نام خداوند جان و خرد

فهرست مطالب

۵	پیشگفتار
۱۱	بخش اول: ایران پیش از تاریخ و پیشدادیان
۱۲	فصل اول: غار کند حرمه آید، نخستین خاستگاه انسان‌های مدرن جهان
۸۱	فصل دوم: جمشید و خسرو
۱۰۶	فصل سوم: داستان کاوه
۱۳۵	بخش دوم: گشتناسب شاه و زرتشت پیتما، از شاه محققین جهان
۱۳۶	فصل اول: داستان گشتناسب از نگاه شاهنامه
۱۷۴	فصل دوم: قبله‌ی زرتشیان به سوی نور است
۲۲۷	فصل سوم: رستم و اسفندیار
۲۷۱	بخش سوم: سلسله‌ی ماد و هخامنشیان
۲۷۲	فصل اول: پیش از تاریخ هخامنشیان
۳۳۶	فصل دوم: کوروش پدر بزرگ ایران زمین
۴۰۹	فصل سوم: پادشاهی داریوش بزرگ
۵۰۵	بخش چهارم: آتش در کاخ و صنعت در دوره‌ی هخامنشیان
۵۰۶	فصل اول: آربورزن و خواهرش یوتاب
۵۵۲	فصل دوم: شکفتی‌های تخت جمشید
۵۷۴	فصل سوم: حقوق زنان در دوره‌ی هخامنشی

پیشگفتار

باستان‌شناسی رشته علمی‌ای است که به طور ویژه به بررسی و کاوش محوطه‌های باستانی و ایسیاء قدیمی که کشف شده‌اند می‌پردازد و به مطالعه تاریخ کمک می‌کند. اما باستان‌شناسی بهندر می‌تواند به تنها‌یی مورد استفاده قرار گیرد، به این معنا که در این دانش، از منابع رایه مکتوب تاریخی برای تکمیل آنچه کشف شده استفاده می‌شود. البته، باستان‌شناسی متشکل از بازه گوناگونی از روش‌شناسی‌ها و رویکردهای است که هر کدام آنها مبتداً تاریخند؛ این بدان معناست که باستان‌شناسی خلاه‌ها و شکاف‌های ناشی از منابع سوب را نمی‌کند. در واقع، باستان‌شناسی تاریخی شاخه‌ای ویژه از باستان‌شناسی است که اغلب، نتیجه‌گیری‌های آن با آنچه منابع متنی می‌گویند، متضاد است.

مناطق جغرافیایی خاص می‌توانند مورد مطالعه تاریخی قرار گیرند، برای نمونه، قاره‌ها، کشورها و شهرها. در ک اینکه چرا مکان و قاعده‌ی تاریخی صورت گرفته مهم است، برای انجام این کار، مورخان اغلب به جغرافیا روی می‌آیند. الگوهای آب و هوایی، منابع آب موجود و چشم‌انداز از مکان زندگی، همه، بر روی هر دم که در آنجا زندگی می‌کنند، اثر می‌گذارد. برای نمونه، برای توضیح اینکه چرا مصریان باستان تمدنی موفق را گسترش دادند، مطالعه جغرافیای مصر ضروری است. تمدن مصری در ساحل رود نیل ساخته شده بود که طغیان‌های سالانه نیل، خاک حاصل‌خیزی را به ساحل می‌آورد. خاک غنی می‌تواند به کشاورزان کمک کند تا محصولات کافی را رشد دهند و به تأمین خوارک مردم شهر بپردازند. این بدان معناست که هر کس مزرعه

کشاورزی نداشت، بنابراین دیگر مردم می‌توانستند کارهای دیگری انجام دهند که به رشد و توسعه تمدن کمک می‌کرد.

تاریخ یعنی فراز و فرودها، تاریخ یعنی پیروزی و شکست‌ها، تاریخ یعنی آلبوم حوادث و اتفاقات و خیر و شرهای گذشته، تاریخ یعنی سفر به گذشته‌ی بشر، تاریخ یعنی هویت و شناسامه و میراث نیاکان، تاریخ یعنی داشته‌ها و سرگذشت نیاکان، تاریخ یعنی استفاده از تجارت نیاکان، تاریخ یعنی سرمشق برای آیندگان تاریخ یعنی کلاس درس و پند و اندرز گرفتن از پیروزی‌ها و شکست‌های گذشتگانی که هستی دادند را ساختند تا آیندگان نیز سلسله‌وار تاریخ را بسازند و آگاهانه تاریخی در خور توجه و در خزان بسازند.

از سوئی گفته شده که تجربه بالاتر از علم است، حالا کدام علم؟ بماند زیرا ما چندین نوع علم داریم، علم پایه با علم عامیانه متعارف که به هر چیزی که آگاهی پیدا می‌کنند یا هر دانستنی جدید باشد که شناخته شده علم گفته می‌شود و این دانستنی‌ها و یا علم‌ها علم عام بانه است و فاقد مشخصات علمی واقعی است زیرا علم خود دارای تعریفی معین است که خواهد از علوم هم در تعریف علمی واقعی قرار نمی‌گیرند و به آنها می‌گویند شبه علم و این شبه علم‌ها همچون قابلیت تعریف علمی ندارند فاقد جایگاهی علمی می‌باشند، مع‌الوضاعی، بیان، قبول کرده که تجربه شامل همه‌ی اینها که گفتیم می‌شود چون تجربه محیط است بر همه‌ی این امور پس تجربه از اینها بالاتر است، از سوئی داشمندان گفته‌اند که موضوع این سی هستند که مطابق باشد با تعریف علمی: یعنی دانشی که هم تئوری «نظریه» و هم تجربه و هم کشف و تئیجه‌ی قابل نقد و بررسی داشته باشد علمی است و غیر از این مشخصات شبه علم محسوب می‌شود.

بلاشک می‌شود پذیرفت که نوع تجربه، حتی اگر در چارچوب علمی هم نگنجد می‌تواند ارزشش کمتر از امور علمی نباشد و شاید بدین علت گفته‌اند که تجربه بالاتر از علم است، می‌دانیم که هیچگاه تجربه بدون رنج و زحمت و هزینه به دست نمی‌آید و هر تجربه‌ای می‌تواند محصولی علمی باشد و از سوئی هر موضوع علمی یا هر تئوری تا در میدان عمل تجربه نگردد «در آزمایشگاه‌ها» به اثبات نرسیده باشد جنبه علمی پیدا نمی‌کند و تاریخ خود یک دانشکده و یک تجربه عظیم است که هم اتفاقات مهم و هم

پدیده‌های مثبت و منفی و هم موضوعات علمی و غیر علمی را به صورت تجربه شده به وجود می‌آورد و در کشاکش زمان همه فراز و فرودهای اجتماعی که حاصل تلاش اقوام پیشین و در گذشتگان بوده و در زمان‌های دور محقق گشته است بیان می‌کند.

تاریخ می‌تواند بهترین پروژه و بهترین الگوئی باشد برای پیشرفت و تحول آیندگان تا انسان‌ها و جوامع بشری از آن بهره‌مند بشوند در حقیقت انسان‌ها تاریخ را می‌سازند و تاریخ هم انسان را می‌سازد تاریخ هر ملتی مبین و معرف هویت «شناسنامه» و داشته‌های آن ملت است هر ملتی با آگاهی از تاریخ نیاکان خود موقعیت و هویت خود را بهتر خواهد شناخت در واقع تاریخ یعنی منبع بزرگی از علم و دانش و دستورالعمل و راهکار ایجاد شده‌ای است که نیاکان هر ملتی به عنوان میراثی گرانبهای از خود باقی گذاشته‌اند تا آیندگا. یا ورا ث آن ملت مورد استفاده قرار دهند و مجبور نشوند زندگی و یا هر چیزی و هر پدیده‌ای را از صفر آغاز کنند در حقیقت درست گفته‌اند که تجربه گذشتگان چراغ راه از دهن است.

پرمسلم است که هر ملتی ده تاریخ ندارد یعنی بایگانی علمی، تجربه، هویت، اصالت، ریشه ندارد و این یعنی بران دارد که از نورش بهره‌مند شود.

تاریخ صادقانه تمام فراز و فرودها، شکست و پیروزی‌ها، قهرمانان و خائنان هر قوم و قبیله را در هر کشوری معرفی می‌کند پس دانستم تاریخ برای همه افراد به ویژه مسئولین امری ضروری می‌باشد.

تاریخ عبارت است از نتایج افکار و علائق و عواطف یک ملت که در طی قرن‌ها تنها برای بیان عظمت و نیوگ آن قوم به وجود آمده است. سعه ولا ماسه‌های تاریخی سرشار از رشادتها و جنگها، پهلوانی‌ها، جانفشانی‌ها و در عین حال، لبریز از آثار تمدن و مظاهر روح و فکر مردم یک کشور در قرن‌های معینی از دهان حیات ایشان است که معمولاً از آنها به دوره‌های پهلوانی تعبیر می‌کنیم و اوج حماسی‌های تاریخی را می‌توان در کتاب شاهنامه حکیم فردوسی بزرگ مشاهده نمود، پرمسلم است که شاهنامه خود شاهکاریست پرمumentی «علم» و پرشکوه و پراز حکمت و پراز هویت و افتخار برای هر ایرانی و حتی غیر ایرانیانی که طلب فهم واقعیات علمی و فرهنگی و هنری و... هستند.

تاریخ جهان مجموعه وقایعی است که در طول زمان برای انسان‌های روی کره زمین اتفاق افتاده است و هر کس باید بکوشد تا از گذشته نیاکان خود و چگونگی زندگی در گذشتگان خود آگاهی بیابد، تاریخ انسان باستان با اختراع خط آغاز شده که به صورت مستقل از یکدیگر، در بسیاری از نقاط زمین رخ داده است و امکان ثبت و انتقال خاطرات و تجربیات بشری و راهی برای ارتباط با یکدیگر را فراهم ساخت تا زمینه‌ساز رشد دانش شود. با این حال در ک بهتر تاریخ بشری، نیازمند مراجعه به دوران، اقبل تاریخ است. بر همین پایه من تلاش می‌کنم تا اطلاعاتی از پیشاتاریخی همانند دران پارینه سنگی و به ویژه از غار ۵۴ هزار ساله کلدرخرآباد که جدیداً کشف شده و بر پایه تحقیقات کلوشگران باستانی آغاز زندگی بشری در روی این کوهی خاکی از منطقه‌ای هنی، درس، آغاز گشته و سپس به مناطق دیگر همانند اروپا و دیگر مناطق مهاجرت ندادند. شرح بیشتر این غار در بخش بعدی خواهد آمد.

تاریخ بشر توسط یک سنته پیوسته و تدریجی از اکتشافات، نوادری‌ها و اختراع‌ها مشخص شده است. همچنین این تاریخ گاه شامل جهش‌ها و انقلاب‌هایی است که دوره‌های جدیدی در تاریخ بشری ایجاد می‌کنند. انقلاب کشاورزی یکی از این نقاط عطف تاریخی است. بین ۷۰۰۰ تا ۸۵۰۰ سال پیش از میلاد، در هلال حاصلخیز، انسان شروع به پرورش سیستماتیک گیاهان خود کرد. این شیوه زندگی از یک سو به سرعت به مناطق همسایه گسترش و توسعه یافت و از سوی دیگر به صورت مستقل در نقاط دیگر زمین به وجود آمد تا سرانجام مردم‌مندترین زندگی‌های یکجانشینی به عنوان کشاورزی در مناطق نزدیک به آب پدید آمد. با گسترش راه‌های ارتباطی میان جوامع و پیدایش مفهوم تجارت و حمل و نقل، این واحدهای کوچک و جداگانه به مرور به یکدیگر پیوسته و واحدهای بزرگتری را تشکیل دادند. چنین

رشدی در سایه امنیت نسبی و افزایش تولید ناشی از گسترش کشاورزی ممکن شد. اضافه تولید محصولات کشاورزی به مرور افزایش تقسیم کار، بالا رفتن سطح آسایش و توسعه شهرها و در نتیجه تمدن‌ها را ممکن ساخت. پیچیدگی رو به رشد جوامع انسانی سیستم‌های حسابداری را غیرقابل اجتناب ساخت؛ چنین نیاز و تکاملی سبب اختراع خط و آغاز نوشتن انسان شد. اختراع تقریباً همزمان و مستقل از یکدیگر

خط در نقاط گوناگون زمین سبب شده تا بسیاری از این نقاط خود را «گهواره تمدن» بشری بخوانند.

تمدن‌ها در آغاز و به ناچار در نزدیکی رودخانه‌ها گسترش یافتند. ۳۰۰۰ سال پیش از میلاد مسیح، اولین تمدن‌های خاورمیانه در منطقه (بین النهرين حد فاصل رودخانه‌های دجله و فرات) اولین تمدن مصری در ساحل رودخانه نیل و دره ایندوس و در نهایت اولین تمدن‌های چینی در امتداد رودخانه‌های بزرگ چین پدید آمدند. تاریخنگاران و محققین تا پیش از این آغاز زندگی و مهاجرت انسان‌ها را به کشورهای دیگر مثل بیانگر نیست بلکه، سرآغاز زندگی بشری از لرستان آغاز گشته و به دیگر مناطق جهان مهاجرت کرده‌اند.